

Het verzamelbeleid van het Geldmuseum

Berichten uit het Geldmuseum

Het Geldmuseum heeft de taak op zich genomen, de traditie van de voorgaande instellingen voort te zetten en het door hen beheerde cultureel erfgoed ook voor de toekomst te bewaren en te ontsluiten, op een wijze die meer is dan de som der delen. De 'raison d'être' van het museum is het fysieke, administratieve en intellectuele beheer en behoud van de collectie. Het Geldmuseum streeft ernaar een (inter)nationaal kennisinstituut te zijn op het gebied van de numismatiek, waar de objecten in hun onderlinge samenhang en in hun verbanden met maatschappelijke en economische processen bestudeerd kunnen worden.

Het museum wil dit doel bereiken door:

- het beheren, conserveren, registreren en documenteren van de collectie;
- het garanderen van de plaats van de numismatiek als zelfstandige wetenschap tussen andere historische vakgebieden, zowel in Nederland als internationaal;
- het verspreiden van de verworven inzichten onder de doelgroepen.

In het kenniscentrum is de focus gericht op numismatiek (= munt- en penningkunde, inclusief de studie van bank-

biljetten en overige ruilmiddelen). De potentiële markt omvat binnen Nederland circa 80.000 verzamelaars, kenners, wetenschappers en handelaren. Het GBM hanteert de volgende definitie van het begrip numismatiek: wetenschap die de productie en het gebruik van het tastbare geld, munten, papiergeld, tokens, primitief geld, voorwerpen die daarmee een directe relatie hebben (muntgewichten, -dozen), publicaties betreffende de geldomloop (beeldenaar, manueel) en penningen tot onderwerp heeft.

Samenstelling en betekenis

De door het Geldmuseum beheerde voorwerpen en documenten zijn afkomstig uit de numismatische collecties van De Nederlandsche Bank (DNB), van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (beheerd door het Koninklijk Penningkabinet (KPK)), van het Ministerie van Financiën en van de Koninklijke Nederlandse Munt (beide beheerd door Het Nederlands Muntmuseum (HNM)); laatstgenoemd deel behelst voornamelijk de sinds 1994 gemaakte productiemiddelen als stempels en gipsmodellen. Door samenvoeging van het materiaal uit deze vier collecties is er een unieke constellatie ontstaan, een brede geld-historische verzameling van munten, papiergeld, penningen, gesneden stenen, primitief geld, spaarpotten, prenten, laboratoriumtoestellen, muntplakaten, muntgewichtdozen en ontwerpen, stempels, gipsmodellen en andere productiemiddelen, gecombineerd met een uitstekend geoutilleerde vakbibliotheek. Op het gebied van de Nederlandse numismatische objecten is de verzameling van het Geldmuseum zonder meer wereldwijd de beste.

CHRISTEL
SCHOLLAARDT

In de rubriek 'Berichten uit het Geldmuseum' leveren medewerkers van de afdeling Collectie en Onderzoek van het Geldmuseum bij toerbeurt een korte bijdrage om zo het onderzoek dat verricht wordt bij het Geldmuseum voor het voetlicht te brengen. De onderwerpen variëren van nieuwe aanwinsten tot een kijkje achter de schermen.

Indeling en collectie-categorieën

Het zwaartepunt van de collectie wordt gevormd door het verzamelgebied van oudsher: numismatiek en geldgeschiedenis in alle facetten. Dit zal in de toekomst ook zo blijven, want hoewel de podiumkant van het Geldmuseum zich zal bezighouden met geldcultuur in het algemeen zal dit zeer brede terrein geen zelfstandig verzamelgebied worden. Wel is het Geldmuseum moreel verplicht om de oude, aan haar toevertrouwde collecties te bewaren en waar mogelijk te versterken en uit te breiden. Het Geldmuseum is de aangewezen instelling voor beheer van numismatisch erfgoed in Nederland en zij kan en wil die taak niet verloochenen.

Het Geldmuseum kent acht aandachtsgebieden:

- Antieke munten
- Nederlandse en buitenlandse munten
- Nederlands en buitenlands papiergeld
- Nederlandse en buitenlandse penningen
- gesneden stenen
- munthuis en muntproductie
- geldcultuur en numismatische voorwerpen
- bibliotheek, documentatie en muntvondsten

Hoewel bovenstaande indeling een opbouw van de collectie in verschillende segmenten suggereert, kan niet genoeg benadrukt worden dat het museum zijn collecties eerst en vooral als een geheel ziet: als een eenheid in veelheid. Juist de grote verscheidenheid van de collecties en de punten waarop zij aan elkaar raken of elkaar completeren, maakt dat het geheel meer is dan de som der delen.

Het museum verzamelt breed: het richt zich zowel op de actualiteit, als op het verleden, en hoewel het zwaartepunt bij de Nederlanden ligt, ook wereldwijd. Het aankoopbeleid van het museum is erop gericht om de collectie in kwalitatief opzicht te versterken. Voor alle verzamelgebieden geldt dat hierbij de reeds opgebouwde collecties richtinggevend zijn. Bij iedere aanwinst wordt steeds gekeken hoe deze zich verhoudt tot de

bestaande collectie. Evenzeer wordt beoordeeld in hoeverre een aankoop een hiaat of lacune in de *Collectie Nederland* (dat zijn alle openbare Nederlandse verzamelingen gezamenlijk) vult.

Helaas is het budget om het aankoopbeleid op deze manier voort te zetten geheel niet toereikend. Gelukkig hebben we van de Stichting Vrienden van het Geldmuseum bij de opening een aankoopfonds van 50.000 euro gekregen, maar dat bedrag proberen we in stand te houden voor het geval er een 'klapper' op de markt langskomt. Ook zouden we het nodig kunnen hebben als eigen bijdrage bij het aanvragen van gelden bij bijvoorbeeld de Mondriaan Stichting of het Rembrandt fonds die beiden als voorwaarde stellen dat het museum 40% van het gevraagde bedrag zelf bijlegt.

Particulieren

Ook particulieren kunnen bijdragen aan de opbouw van de collecties door het doen van giften. Zij kunnen het Geldmuseum financieel steunen door eenmalig of periodiek een bedrag te schenken. De Stichting heeft de ANBI-status waardoor giften fiscaal aftrekbaar zijn. Een periodieke schenking dient in een notariële akte te worden vastgelegd. Een dergelijke schenking heeft diverse fiscale voordelen. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de financiële administratie van het museum. Zowel over eenmalige als over periodieke schenkingen is het Geldmuseum geen rechten of belastingen verschuldigd. Wij ontvangen het door u gegeven bedrag dus in zijn geheel.

Naast het doen van giften, kunnen particulieren hun erfenis geheel of gedeeltelijk aan het Geldmuseum nalaten. Hiertoe moet het Geldmuseum als begunstigde in uw testament worden opgenomen. Als u een erfstelling of legaat aan het Geldmuseum overweegt, dan kunt u contact opnemen met de directie. ■

Christel Schollaardt is hoofd Collecties & Onderzoek bij het Geldmuseum.